

PRE LUMEN, n. o.
2026

Ján Krupa a kol.

JESEŇ SO SVÄTÝMI

Príručka
pre zaneprázdnených
kresťanov

PRE LUMEN, n. o.

© PRE LUMEN, n. o., Banská Bystrica 2026

ISBN 978-80-69191-03-7

EAN: 9788069191037

Milí poslucháči Rádia LUMEN,

v rukách držíte prvú časť plánovanej štvorzväzkovej publikácie prinášajúcej príbehy svätých, ktorých možno nájsť v grécko- a rímskokatolíckom cirkevnom kalendári. Tieto príbehy zaznievajú vo vysielaní Rádia LUMEN.

Zakúpením tejto publikácie podporíte činnosť katolíckej rozhlasovej stanice a získate zdroj základných informácií o pestrých podobách svätosti, ktoré možno nájsť v dejinách Cirkvi.

Svätosť je dar Svätého Ducha. Pán, ktorý jediný je svätý, udeľuje človeku svoju vlastnú svätosť a prichádza, aby v ňom prebýval: „Kto ma miluje, bude zachovávať moje slovo a môj Otec ho bude milovať; prideme k nemu a urobíme si uňho príbytok“ (Jn 14, 23).

V kresťanstve je svätosť spätá so svedectvom o viere, ktoré sa často vyjadruje mučeníctvom. Cirkev uznáva za svätých aj veriacich, ktorí si zvolili cestu asketického zápasu v trvalom panenstve, v mníšskom alebo rehoľnom stave. Zdrojom povzbudení pre bežných kresťanov je aj nie tak dávno zavedená prax blahorečenia a svätorečenia laikov.

Cirkev ospevuje zápasy svätých biskupov, ktorí kázaním Božieho slova a slávením sviatostných tajomstiev posilňovali a rozvíjali Kristovu Cirkev. Zápas vyznávačov

bol bojom za pravdu, obranou pravdy proti herézam a od-
vážnym vyznávaním viery v Krista v časoch prenasledova-
nia. Ďalšou Cirkvou uznávanou manifestáciou svätosti je
nezištná sociálna služba znevýhodneným a chorým. Preto
Cirkev liturgicky uctieva aj nezištných pomocníkov v nú-
dzi – nezištných divotvorcov, nezištných lekárov, ktorí
nevyžadovali peniaze za svoje služby.

Na čele zboru svätých stojí najsvätejšia Panna Mária,
Božia Matka. Spolu s ňou Cirkev liturgicky uctieva Kris-
tových apoštolov, evanjelistov a ostatných hlásateľov jeho
evanjelia. Cirkev uctieva aj starozákonných spravodlivých –
patriarchov a prorokov a tiež neviditeľný svet – anjelov
a archanjelov. To všetko preto, lebo posväcujúce pôsobenie
Svätého Ducha zahŕňa celé dejiny spásy.

Hodné meditácie sú slová cirkevného otca a učiteľa
Jána Damaského: „Svätých máme uctievať ako Kristových
priateľov, Božie deti a Božích dedičov. Veď evanjelista Ján
Teológ hovorí: ‚Tým však, ktorí ho prijali, dal moc stať sa
Božími deťmi‘ (Jn 1, 12). A apoštol Pavol konštatuje: ‚A tak
už nie sú otroci, ale synovia; a ak synovia, sú aj dedičia:
Boží dedičia, Kristovi spoludedičia‘ (Gal 4, 7; Rim 8, 17). Aj
Pán vo svätých evanjeliách hovorí apoštolom: ‚Vy ste moji
priatelia. Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo
robí jeho pán‘ (Jn 15, 14 – 15).

Ak je Stvoriteľ a Pán všetkého nazývaný aj ,Kráľ kráľov a Pán pánov‘ (Zjv 19, 16) a ,Boh bohov‘ (Ž 49 (50), 1), tak zaiste aj svätí sú bohmi, pánmi, kráľmi – a ich Bohom, Pánom a Kráľom je a nazýva sa Boh. Lebo Mojžišovi hovorí: ,Ja som Boh Abraháma, Boh Izáka, Boh Jakuba‘ (Ex 3, 6). A Mojžiša Boh ustanovil za boha pre faraóna (porov. Ex 7, 1).

Čo sa týka svätých, nenazývam ich bohmi, kráľmi a pánmi od prirodzenosti, ale preto, že kralovali a vládli nad vášňami a uchovali bez zmeny podobu Božieho obrazu, na ktorý boli splodení (mimochoďom, ,kráľom‘ je nazývaný aj kráľov obraz), a preto, že sa zo slobodného rozhodnutia zjednotili s Bohom, prijali ho za spolubývajúceho a účasťou na ňom sa pomocou milosti stali tým, čím je Boh od prirodzenosti.

A teda, ako by sme mohli neuctievať Božích sluhov, ktorí sa stali aj priateľmi a synmi Boha? Úcta preukazovaná dobrým spolusluhom je v skutočnosti dôkazom lásky k spoločnému Pánovi.“ (O pravej viere, IV, 15)

Hlboký duchovný úžitok z čítania praje

o. Ján Krupa, riaditeľ PRE LUMEN, n. o.

†
**Svätý Egídius,
opát**

Je jedným z najviac uctievaných svätcov stredovekej Európy. Patrí do skupiny štrnástich pomocníkov v núdzi. Narodil sa okolo roku 640 do bohatej rodiny v Aténach. Po smrti rodičov rozdal zdedený majetok chudobným a vydal sa do oblasti dnešného južného Francúzska žiť ako pustovník. Zdržoval sa v lesoch pri rieke Rhône. Podľa legendy ho živila svojím mliekom laň. Počas poľovačky šíp vystrelený vizigótskym kráľom Wambon zasiahol laň vo chvíli, keď sa ukrývala u Egídia, pričom zranil aj samotného svätca. Kráľ pohnutý ľútosťou ponúkol Egídiovi dary, ktoré svätec odmietol a namiesto nich požiadal o postavenie kláštora. A tak vzniklo opátstvo *Saint-Gilles-du-Gard*, kde sa Egídius stal prvým opátom. Zomrel v roku 720. Je patrónom poľovníkov, lukostrelcov, lesníkov, dojčiacich matiek, invalidov a pastierov. Na Slovensku je Egídiovi zasvätených viacero chrámov, najznámejším je Bazilika svätého Egídia v Bardejove.

Pamiatka nášho prepodobného otca Simeona Stĺpnika

Sýrsky pustovník, ktorý žil v 5. storočí. Preslávil sa tým, že strávil 37 rokov na vrchole vysokého stĺpa, aby sa izoloval od sveta a bol bližšie k nebu v neustálej modlitbe. Postupne vystriedal niekoľko stĺpov. Ten posledný pri sýrskom Aleppe bol vysoký viac ako 16 metrov a na jeho vrchole bola malá plošina so zábradlím. Simeon trávil čas modlitbou a pôstom. Bol vystavený všetkým vrtochom počasia bez akejkoľvek ochrany. Jedlo a vodu mu vyťahovali v košíku. Hoci bol v izolácii, zo stĺpa kázal pútnikom a radil cisárom aj prostým ľuďom. Hoci bol spočiatku spornou osobou a čelil podozreniam z pýchy či neposlušnosti, jeho vytrvalosť a hlboká viera nakoniec viedli k všeobecnému uznaniu jeho svätosti. Svojím životom založil tradíciu stĺpnikov, ktorú neskôr nasledovali ďalší svätci, napríklad Simeon Mladší (24.05.). Zomrel v roku 459. V ikonografii sa zobrazuje ako starec s bradou, stojaci na vrchole stĺpa, často s monastierom v pozadí.

Blahoslavená Ingrida Švédska, rehoľníčka

Zakladateľka prvého dominikánskeho kláštora vo Švédsku sa narodila okolo roku 1220 v bohatej šľachtickej rodine Elovsdotter v mestečku Skänninge. Po smrti manžela ako približne 50-ročná podnikla púť do Jeruzalema, Ríma a Santiaga de Compostela. Pod duchovným vedením dominikánskeho pátra Petra z Dacie sa rozhodla pre zasvätený život. V roku 1272 v Skänninge založila ženský dominikánsky kláštor svätého Martina. Až do smrti tam bola predstavou, viedla hlboký duchovný život a mala mystické zážitky. Zomrela 2. septembra 1282. Pri jej hrobe sa diali zázraky a uzdravenia, čo viedlo k jej skorému uctievaniu ľuďom. S pápežským súhlasom sa v roku 1507 uskutočnilo slávnostne prenesenie jej relikvií, čo sa v cirkevných dejinách interpretuje ako blahorečenie. Blahoslavená Ingrida je patrónkou Švédska, dominikánskych rehoľníčok a vdov, ktoré sa snažia o prehĺbenie svojho duchovného života.

Náš prepodobný otec Ján Pôstnik, konštantínopolský patriarcha

Tento svätec patrí medzi najvýznamnejšie postavy Byzantskej cirkvi v 6. storočí. Ako prvý začal oficiálne používať titul *ekumenický patriarcha*. Hoci zastával jeden z najmocnejších cirkevných úradov, praktizoval mníšsky spôsob života. Neskôr mu dali prímeno Pôstnik, lebo sa vyznačoval extrémnou zdržanlivosťou v jedení. Hladovanie chápal ako duchovný nástroj, ktorý pomáha zintenzívniť modlitbu. Významne prispel k formácii byzantskej pôstnej disciplíny. Pripisuje sa mu zavedenie *Filipovky* (40-dňového pôstneho obdobia pred Vianocami). Prísne verejné pokánie nahradil miernejším súkromným pokáním: modlitbami, veľkými poklonami, almužnou. Chudobným neodoprel nič zo svojho majetku. Po jeho smrti sa ukázalo, že vlastnil len drevenú lyžicu, ľanovú košeľu a obnosený kňazský odev. Je patrónom zlatníkov a kováčov, keďže v mladosti pracoval ako zlatník a rytec.

Jeseň so svätými.

Príručka pre zaneprázdnených kresťanov

Zostavil Dipl.-Theol. Univ. Ján Krupa a kol. v roku 2026.

Jazyková korektúra: Mgr. Ľudmila Považanová

Grafická úprava a obálka: Andrej Lojan

Tlač: Tlačiareň Alfa print s. r. o.

Vydal: PRE LUMEN, n. o., Banská Bystrica 2026

Prvé vydanie

PRE LUMEN, n. o.

Kapitulská 2

974 01 Banská Bystrica

+421 48 471 08 31

ISBN 978-80-69191-03-7

EAN: 9788069191037